

Rollspel – Ljudning och ordbilder

Syfte:

Gestalta elever som på olika sätt behöver stöd i att läsa och eller att knäcka läskoden. Hur kan språkstödjaren stötta eleverna i denna process?

Instruktion till språkstödjarna:

Språkstödjarna iakttar rollspelet. SFI-läraren bryter rollspelet ibland för att fånga upp språkstödjarna och reflektera över det de sett.

Material:

Materialet består av läsmaterial på olika nivåer. Ordappar, papper med nonsensord och vanliga ord.

Roller:

4 elever, 1 språkstödjare (alla roller spelas av SFI-lärare)

Iakttagare:

Språkstödjarna

Rollspelet – olika lästekniker:

Utmaning:

Göra eleven medveten om skillnaden mellan de två teknikerna: ljuda och läsa ordbilder. Eleverna ska lära sig att växla mellan de två olika teknikerna.

Elev 1 - Kan några ordbilder men vet inte hur man ljudar ihop ord. Gissar istället för att ljuda nya ord. Eleven har lappar med bokstäverna s, o, l, a, r, m.

Eleven får prova att läsa - mor, sol, arm osv men klarar inte det. Läraren tar fram bokstavslapparna och eleven tränar på att ljuda en bokstav i taget.

- *Hur kan språkstödjaren stötta eleven i att börja ljuda?*
- *Vilken metod ska språkstödjaren använda sig av?*
- *Hur ska språkstödjaren förklara för eleven?*

Börja med att lära sig bokstavsljuden s, o, l, a, r, m. Ljuda ihop bokstavsljud (s o l a r m) med lappar. Läs med lärare, sedan med annan elev och till sist på egen hand.

Elev 2 - Kan många ord som ordbilder. Kan ljuda nya ord. Eleven läser sakta. Eleven använder sig inte av ordbildstekniken vid kända ord, vilket då gör att läsningen går väldigt sakta. Eleven måste lära sig att använda ordbildstekniken för att öka läshastigheten.

- *Hur kan språkstödjaren synliggöra för eleven att hen har en bra teknik? (ljuda)*
- *Hur kan språkstödjaren få eleven att dela upp långa ord i delar?*
- *Hur kan språkstödjaren få eleven att använda ordbildsteknik i kombination med ljudning?*

Träna att använda sig av ordbildsteknik: Eleven får kort med ordbilder.

Läraren läser orden och eleven ska hitta ordet snabbt utan att ljuda.

Material med nonsensord och vanliga ord blandat

Elev 3 - Eleven kan ljuda ihop korta ord men har svårt att ljuda ihop längre ord.

- *Hur kan språkstödjaren stötta eleven i att ljuda längre ljudkombinationer?*
- *Hur kan språkstödjaren stötta eleven i att ljuda även långa ord?*

Läraren visar hur man kan dela upp ord i stavelser tex. på tavlan med streck mellan ord.

Eleven har ordlappar som har färgmarkerad "början" och ska hitta rätt slutstavelse till varje ord.

Elev 4 - Eleven läser och blandar ordbildsläsning med ljudning. När ordet är långt och eleven inte känner igen ordet eller kan läsa ut hela ordet gissar hen istället för att försöka ljuda sig igenom hela ordet. Eleven kan orden isolerat men inte i text.

- *Hur kan språkstödjaren synliggöra för eleven att hen har bra strategier? (ordbilder+ljuda)*
- *Hur kan språkstödjaren göra eleven uppmärksam på att gissa inte är en framgångsrik metod?*
- *Hur kan språkstödjaren visa hur eleven ska göra istället?*

Eleven behöver en text med större typsnitt, bredare radavstånd och längre avstånd mellan orden för att texten ska kännas "luftigare".

Lärare förklarar för eleven att vi vill att de ska titta på första ljudet/bokstaven men när flera ord har samma första bokstav, hur gör de då? Ger exempel: tisdag och torsdag, lyssnar och läser.

Elev 5 - Kan ljuda ihop ord på sitt modersmål. (Obs! På ett annat alfabet än det latinska)

Eleven är osäker när hen ska ljuda ihop korta ord på svenska, exempelvis - mor, sol, arm, har, ber, osv. Hen kan inte så många bokstavsljud utan hen gissar när hen ljudar ihop.

- *Vad kan eleven?*
- *Vad behöver eleven träna på?*
- *Hur kan språkstödjaren visa på elevens styrkor?*
- *Hur ska språkstödjaren stötta eleven att komma vidare i sin läsning?*

Eleven behöver förstå att hen kan läsa. Hen läser på sitt modersmål och kan överföra den kunskapen till svenska. För att hen ska kunna läsa på svenska behöver hen lära sig de svenska bokstavsljuden. Det är bra att börja med några få bokstäver i taget, förslagsvis s,o,l,a,r,m, och befästa dem innan hen går vidare med fler bokstäver

Frågorna ställs till språkstödjarna efter rollspelet. Sedan förs en gemensam diskussion om tillvägagångssätt.

